

ROMA ANTICĂ

Fondarea Romei: istorie și legendă

- Primii locuitori ai Italiei antice au fost italicii, din care făceau parte latinii, sabinii, samniții.
- La începutul mileniului I î.Hr. din Orient au venit etruscii, iar în sudul peninsulei Italice se găseau elenii.
- După tradiție, Roma, cetatea celor șapte coline, a fost întemeiată în anul 753 î.Hr. pe colina Palatin de lângă Tibru, în regiunea Latium.
- Întemeietorul legendar al cetății a fost Romulus, în același timp și întâiul rege.
- Conform legendelor, Roma a fost condusă de șapte regi, primii patru au fost latini și sabinii, iar ultimii trei etrusci.

Societatea romană

- unitatea de bază a societății romane în secolele de început a fost **ginta**, alcătuită din oameni care aveau același strămoș, zece ginți formând o **curie**, iar mai multe curii **un trib**;
- treptat importanța ginții a scăzut, rolul său fiind luat **de familie**, șeful acesteia fiind tatăl (pater familias)
- membrii unei ginți se numeau **patricieni**, pentru că descindeau din același strămoș, părintele ginții.
- patricienii erau proprietari de pământ și aveau drepturi politice depline (aristocrația)
- **plebeii** proveneau din rândul celor fără origine ori din străinii stabiliți la Roma și se ocupau cu meșteșugurile și comerțul
- deși erau oameni liberi, nu beneficiau de drepturi politice, nu puteau stăpâni pământ și nu aveau ginți proprii
- sclavii erau în număr redus
- prin reforma lui **Servius Tullius**, cetățenii erau împărțiți în funcție de avere **în clase de centurii**, o centurie fiind formată **din 100 de oameni**
- În fruntea statului se afla **regele**, el era comandant militar, judecător suprem și mare preot (pontifex maximus).
- puterea regelui era limitată de **Senat**, format din **300 de patricieni**, conducători ai ginților
- **Adunarea poporului**, întrunită pe triburi, curii sau centurii, avea ca principală atribuție **alegerea regelui**

- nemulțumiți de creșterea puterii regale, patricienii au provocat o răscoală în 509 î.Hr., care a dus la înlăturarea regalității.

STATUL ROMAN

Republica romană 509 – 27 î.Hr.

- după alungarea ultimului rege, **Superbus**, începând cu anul 509 î. Hr., Roma devine **Republică**;
- aceasta era condusă de **Senat** - cea mai importantă instituție politică, **magistrați** și de **Adunarea Poporului** - care avea rolul de a-i alege pe magistrați
- cei mai importanți magistrați erau **2 consuli**, aleși anual, iar apoi urmau **pretorul** (atribuții juridice și militare), **edilul** (administra orașele) și **chestorul** (se ocupa cu finanțele);
- în caz de primejdie, cei doi consuli erau înlocuiți cu un **dictator**, cu puteri nelimitate;
- **plebeii** nu aveau drepturi politice, nu puteau fi magistrați sau senatori
- în urma părăsirii de către plebei a Romei de mai multe ori, obțin dreptul de a-și alege proprii magistrați, numiți **tribuni ai plebei**;
- drepturile lor au fost înscrise pe **Legea celor XII table**, fiind 12 tăblițe de bronz, pe care au fost înscrise pentru prima dată principiul **egalității cetățenilor**.

Războaiele punice:

- după cucerirea Italiei, Roma devine o mare putere în bazinul Mării Mediterane, interesele sale ciocnindu-se de cele ale **Cartaginei**, colonie a Tyrului din Africa de Nord;
- între romani și cartaginezi vor avea lor 3 războaie, denumite **războaie punice** (264 – 146 î. Hr.);
- în luptă s-au distins comandantul cartaginez **Hannibal** și cel roman **Scipio „Africanul”**; războiul s-a încheiat cu distrugerea Cartaginei în 146 î. Hr.;
- în secolul I î.Hr. Roma cunoaște perioada **triumviratelor**, un sistem de conducere în care puterea era împărțită între trei conducători
- primul triumvirat se instituie în anul 60 î. Hr., fiind format din **Caesar**, **Pompei** și **Crassus**, impunându-se în cele din urmă **Caesar**

- al doilea triumvirat se instituie în 43 î. Hr., fiind format din **Lepidus, Marcus Antonius și Octavian**, cel din urmă impunând o nouă formă de conducere: **principatul**.

Imperiul Roman

- este instaurat în 27 î.Hr, când **Octavianus** primește titlul de Augustus
- a cunoscut două forme de organizare: **principatul** (27 î. Hr. – 285 d. Hr) și **dominatul** (285-476);
- Octavian Augustus a preluat funcțiile de **Imperator** (comandant al armatei), **consul** și **princeps senatus** (primul dintre senatori);
- în această perioadă Senatul scade în importanță;
- se înființează garda personală a împăratului: *pretorienii*;
- este perioada de maximă înflorire a Romei, favorizată de „*pax romana*”;
- cea mai importantă domnie a fost al lui Marcus Ulpius Traianus, când Imperiul cunoaște întinderea sa maximă.

Decăderea statului roman

- începând cu secolul al III-lea, Imperiul Roman s-a confruntat cu numeroase dificultăți: lipsa de autoritate a împăratului, decăderea economică, atacarea de către barbarii migratori;
- **migratorii** au ocupat teritoriile romane și au atacat orașele romane, inclusiv Roma; de aceea, împăratul **Constantin cel Mare** a creat o nouă capitală – *Constantinopol*, ridicată pe locul fostului oraș grecesc Byzantion;
- în anul **395**, împăratul **Teodosius** a împărțit statul roman în **Imperiul Roman de Apus și Imperiul Roman de Răsărit**;
- în anul **476**, Imperiul Roman de Apus se prăbușește sub atacurile migratorilor germanici.

Fișă de lucru

I. Completați spațiile libere cu răspunsul corect

1. Primii locuitori ai Italiei antice au fost
din care făceau parte.....
2. Conform legendelor Roma a fost condusă
de..... primii
patru..... iar
ultimii.....
3. Unitatea de bază a societății romane a fost....., zece
ginți formând....., iar mai multe curii
.....
4. Membrii unei ginți se numeau..... pentru că
.....
5. Plebeii proveneau din.....
.....și se ocupau
cu.....

II. Încercuiți răspunsul corect

1. Roma a fost întemeiată în anul : a) 735 î.H b) 753 î. H c) 760 î. H
2. Câți oameni formau o centurie : a) 10 b)100 c) 500
3. Roma devine Republică în anul : a) 507 î.H b)509 î.H c) 508 î.H
4. Din câți patricieni era format senatul : a) 300 b) 200 c) 400
5. Câte războaie au avut loc între romani și cartaginezi : a) 2 b) 3 c) 5
6. Primul triumvirat se instituie în anul : a) 60 î.H b) 48 î.H c)43 î.H

7. Imperiul se instaurează în anul : a) 30 î.H b) 27 î.H c) 25 î.H

8. Imperiul Roman de Apus se prăbușește în anul: a) 480 î.H b) 476 î.H

c) 470 î.H

III. Citiți cu atenție afirmațiile de mai jos. Dacă apreciați că afirmația este adevărată, notați cu litera A, iar dacă afirmația este falsă notați cu F.

1. În secolul I î. H. Roma cunoaște perioada triumviratelor, sistem de conducere în care puterea era împărțită între trei conducători.
2. Republica era condusă de Senat, magistrați și Adunarea Poporului.
3. Plebeii aveau drepturi politice, puteau fi magistrați sau senatori
4. După cucerirea Italiei, Roma nu devine o mare putere în bazinul Mării Mediterane.
5. În anul 395 împăratul Teodosius împarte statul roman în Imperiul Roman De Apus și Imperiul Roman De Răsărit